

"LES MUNTANYES DE PRADES: UN MODEL D'ORDENACIÓ D'ÀREES MARGINALS"

Ignasi Planas de Martí

IEV/Estudis Comarcals, 4. Valls, 1988

per Jordi Freixes

La presentació del llibre LES MUNTANYES DE PRADES: UN MODEL D'ORDENACIÓ TERRITORIAL suposa una bona aportació a la bibliografia de l'IEV. pel que fa a la temàtica local i comarcal, sobretot perquè compleix diverses funcions importants: és descriptiu, analític, conclusiu i a més a més proposa formes d'actuació

Amb aquest llibre l'Ignasi Planas reafirma la seva categoria com a geògraf, avalada ja per d'altres importants publicacions i treballs, essent a més d'aquells autors que coneixen molt bé el terreny que trepitgen ja que, literalment, se'l passegen una i mil vegades. Els qui el coneixem diríem que s'integra totalment en l'entorn que treballa ultrapassant, per tant, la fredor analítica que es fa palès en determinats tipus de treballs a què estem acostumats.

Ignasi Planas comença explicant-nos com ha treballat per, acte seguit, descriure el marc d'estudi. Integra les poblacions que considera que són nuclis d'una mateixa unitat estructural, les tracta en el con-

text general de Catalunya per parlar, a continuació, dels factors històrics i de la complexitat de les successives divisions territorials.

Seguidament analitza quina ha estat l'evolució del poblament i se serveix d'aquest punt per explicar-nos el marc físic i la seva influència sobre el llarg de la història. No cal dir que la informació sintètica, però intensa, dóna una visió àmplia i clara de l'evolució de l'home en aquest marc.

També parla dels recursos utilitzats per l'home al llarg dels anys: riqueses minerals, aprofitament hidràulics, la industrialització, els materials lítics. Les diferències climàtiques que enflueixen en la zonificació de la vegetació, l'ocupació del sòl i el desenvolupament agropecuari. La influència orogràfica en la determinació de les comunicacions i els factors que han jugat un paper moderador en l'evolució històrica.

Tot això li serveix per a conduir-nos fins a l'actualitat i explicar les tendències de la població i les activitats productives:

La desaparició del poblament isolat i les absorcions municipals, la problemàtica de l'estructura demogràfica, la reconversió parcial del sector primari, la dinàmica urbana i el turisme, d'evolució dels nivells de renda i el valor de les produccions, i la problemàtica de l'arranjament territorial. A continuació treu conclusions sobre les perspectives sociològiques. És en aquest sentit que preveu una aturada del procés migratori i un relatiu augment de la població en funció de la terciarització de les activitats productives, així com la reculada de l'agricultura. Tanmateix creu que la deficient explotació silvícola conduirà a un retorn de les tales excessives i que l'eix fonamental de l'economia esdevindrà el turisme i els sectors dependents d'aquest, alhora que preveu un augment del nivell de vida. Creu, també, que l'expansió urbanística esdevindrà regulada o descontrolada segons les Normes Subsidiàries de Planejament que s'apliquin i del joc d'ingressos entre els ajuntaments i la Generalitat.

Seguidament i partint de la base de 1. l'aplicació d'algunes directrius generals de l'ordenament territorial de Catalunya aplicades a les Muntanyes de Prades, i 2. una crítica a les activitats econòmiques actuals, elabora una hipòtesi de treball: pel que fa al primer punt creu en la necessitat de l'establiment d'una política de concentració municipal per donar viabilitat a les entitats locals de baixa densitat i pocs recursos econòmics. És de l'opinió d'incloure totes les Muntanyes de Prades dins un mateix àmbit comarcal o regional que podria ser: Camp de Tarragona, Conca de Barberà i Priorat, i creant serveis mancomunats.

El segon punt el fonamenta explicant la falta de coherència que hi ha en aquest moment pel que fa a la utilització del sòl, ja sigui per activitats d'incidència socio-

econòmica, conservació d'espais naturals, sòl urbanitzable, etc.

En aquest sentit creu que es fa necessària la confecció d'unes normes sobre l'ús del sòl i d'edificació adjacents amb la revalorització del marc natural. Parla de la problemàtica que representa el que no hi hagi una legislació agrària compromesa que protegeixi els sòls rústics i que, en aquest cas, ha permès l'aprovació de normes urbanístiques expansionistes envers el sòl urbà i urbanitzable. Parla també de les mesures proteccionistes del sòl no urbanitzable.

A continuació dedica un capítol a la crítica i a les alternatives de les activitats econòmiques actuals. Comença estudiant les causes que han dut al Camp de Tarragona cap a la creació del triangle Tarragona-Reus-Valls, dins el context català i la seva influència sobre les Muntanyes de Prades que, pel que fa a l'aspecte migracional, ha repercutit en la despoblació i per tant en l'economia agrícola, que s'ha vist aminorada tot i el fet relatiu a la implantació turística. Igualment fa una sèrie de propostes al tractament dels recursos forestals per tal de poder compaginar l'explotació, imprescindible per a tirar endavant una part important de la vida econòmica, amb la protecció i preservació natural. També comenta la ubicació d'indústries i les fórmules que s'haurien d'establir per al bon funcionament, així com els avantatges del sistema cooperatiu en el circuit econòmic pradenc.

Seguidament estudia la importància de l'ampliació de la xarxa de carreteres, i proposa un sistema viari que condueixi a uns sistemes de comunicacions lògics, que afavoreixin el desenvolupament normal de la zona, la comunicació entre les poblacions que el componen i la comunivació amb d'altres nuclis forans d'importància.

A part de l'explotació agrícola i comercial tracta altres recursos complementaris com són els recursos hidràulics, les mines i pedreres, l'apicultura i l'avicultura i d'altres activitats ramaderes. Són igualment importants les consideracions sobre el turisme fix que incita a la construcció i desenvolupament dels serveis però que dificulta, i arriba a ésser incompatible, amb l'agricultura i la silvicultura per un enfrontament en l'ús del sòl.

A continuació parla de la no viabilitat d'altres propostes com poden ser la introducció de sectors industrials d'iniciativa forana i independents de les activitats primàries així com de la poca viabilitat del Parc Natural, aspecte que, encara que pugui xocar, fonamenta partint de la base que el Parc Natural conduiria cap a un procés de desertització poblacional. Ell és més partidari d'una distribució racional de les zones forestals i les d'aprofitament econòmic o lúdic. En aquest sentit fa propostes ben clares, distribueix a grans trets dos tipus de sòls: el no urbanitzable i l'urbanitzable. El primer inclou les zones de dedicació agrícola i forestal (de preservació integral, de protecció, d'explotació extensiva i d'explotació intensiva). El segon inclou els nuclis urbans, les zones d'expansió de nuclis urbans i les dedica-des a indústries novelles.

Per acabar treu una sèrie de conclusions general que formen el model propo-

sat i que podem resumir de la següent manera: 1/ Establiment d'una sola entitat administrava supramunicipal, 2/ Establiment de recursos autòctons i que és compatible amb la protecció de l'entorn natural, 3/ La complementarietat de les activitats econòmiques dins un sistema cooperatiu de producció. Diu, també, que aquest model és extrapolable a d'altres àrees marginals del país i que la seva validesa anirà en funció de l'integració del model en l'ordenació global del país. Acaba comentant que l'endegament socio-econòmic proporcionat per a l'aplicació del model només és viable mitjançant fortes inversions de la societat a través dels poders públics.

Finalment, fer esment en parlar del llibre, de l'extensa bibliografia, les acurades il·lustracions que componen els mapes i gràfics així com de la sèrie de fotografies que ens situen constantment en el context tractat.

El llibre de l'Ignasi Planas és sobretot una proposta valenta que aporta alts graus de racionalitat a un tema que tractem, sovint, i per proximitat, massa passionalment. Es podrà estar més o menys d'acord amb els plantejaments que es formulen, el que és cert, però, és que l'estudi haurà de tenir-se en compte a l'hora d'elaborar qualsevol pla plantejament seriós de futur i que desitgem exitós per a l'home i l'entorn.